

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER)
YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (11.04.2020)

Kesin Olgu: Türkiye (47.029) Dünya (1.521.252) **Ölüm:** Türkiye (1.006) Dünya (92.798)

DSÖ Risk Değerlendirmesi: Küresel seviye - Çok Yüksek

Günün HASUDER Önerisi

Hastalık tanıları doğru kodlanmalıdır.

Salgın sırasında alınan önlemlerin etkinliğini görmek, salgın sonrasında değerlendirmeler yapmak için doğru bilgiye ulaşmak gerekir. Bu da hastalık tanıları ve ölüm nedenlerinin doğru kodlanması ile mümkündür. COVID-19 virüs tanımlanmış (test sonucu pozitif olan) hastalar COVID-19 doğrulanmamış (test sonucu negatif) COVID şüpheli hastalar da U07.3 hastalık kodu ile kayıtlara geçirilmelidir. Bu kodlar ölüm bildirim sisteminde de kullanılmalıdır. Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS)'ne her iki hastalık kodunun da tanımlanması salgının boyutunu değerlendirmek açısından gereklidir.

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-81 ([WHO Situation Report-81](#))

- Son 24 saatte hiçbir yeni ülkede/bölgede vaka bildirilmedi.
- WHO Genel Direktörü Özel Danışmanı Dr. Bruce Aylward, yaptığı son basın toplantısında İspanya'ya yaptığı son misyondan bahsederken, virüsün en güçlü sağlık sistemlerini bile zorlayabileceğini ve sağlık sektörlerinde tamamen yeniden yapılandırma gereksinimi doğurabileceğini ülkelerin anlamaları gerektiğini vurguladı. [Burada](#)
- Web tabanlı bir öğrenme platformu olan OpenWHO, '**Go.Data'ya Giriş - Sahada veri toplama, bulaş zincirleri ve temaslı takibi**' adıyla yeni bir çevrimiçi kurs başlattı. Go.Data aracı, sahada veri toplama, temas izleme ve bulaş zincirlerinin görselleştirilmesine odaklanan salgın araştırmasını desteklemektedir. Dünya genelindeki DSÖ personeli, üye ülkeler ve ortaklar tarafından kullanılabilir. [Burada](#)
- Avrupa'da vaka sayısı artmaya devam ederken, bugün başlatılan iki yeni DSÖ aracı Avrupa Bölgesi'ndeki sağlık planlamacılarının, hastanelerde acil ve yoğun bakım gerektiren COVID-19 hastalarının hızlı artışına hazırlanmasına yardımcı olacaktır. [Burada](#)

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)

- DSÖ Genel Direktörü, 10 Nisan 2020 tarihli COVID-19 medya toplantısının açılış konuşmasında:

- DSÖ'nün, kısıtlamaların kaldırıldığını herkes kadar görmek istediğini, ancak, kısıtlamaları çok hızlı kaldırmanın da ölümcül bir dirilişe neden olabileceğini;
- Etkilenen ülkelerle birlikte, kısıtlamaları kademeli ve güvenli bir şekilde azaltma stratejileri üzerinde çalıştıklarını, bu konuda dikkate alınması gereken önemli faktörlerin:
 1. Bulaşın kontrol altında olması;
 2. Yeterli halk sağlığı ve tıbbi hizmetlerin mevcut olması;
 3. Uzun süreli bakım tesisleri gibi özel ortamlarda salgın risklerinin en aza indirilmesi;
 4. İşyerlerinde, okullarda ve insanların gitmesi gereken diğer yerlerde önleyici tedbirlerin uygulanmakta olması;
 5. Ülke dışından gelecek risklerin yönetilebilmesi;
 6. Toplumun dönüşümün tamamen farkında olması ve tamamen dönüşüme bağlı kalması olduğunu;
- Salgının sonlandırılmasında her bireyin oynayacağı bir rol olduğunu;
- Bazı ülkelerde, sağlık çalışanlarının yüzde 10'undan fazlasının enfekte olduğunu bildirdiğini; sağlık çalışanları risk altındayken hepimizin risk altında olduğunu;
- Çin, İtalya, Singapur, İspanya ve ABD'den gelen kanıtlarda:
 - Aslında bazı sağlık çalışanlarına *sağlık tesislerinin dışında*, evlerinde veya toplumda enfeksiyonun bulaştığı;
 - Sağlık kuruluşları da dahil olmak üzere, ortak sorunların, COVID-19'un geç tanınması veya solunum patojenleri ile başatmedeki eğitim/deneyim eksikliği olduğu;
 - Birçok sağlık çalışanının, *yetersiz dinlenme süreleri olan uzun vardiyalarda çok sayıda hastaya* maruz kaldığı.
 - Sağlık çalışanları kişisel koruyucu ekipmanı doğru şekilde kullandığında, enfeksiyonların önlenilebileceğinin gösterildiğini;
- Birleşmiş Milletler Tedarik Zinciri Çalışma Kolu'nun (United Nations Supply Chain Task Force):
 - Pandeminin akut evresinde dünyanın ihtiyaçlarının %30'undan fazlasını karşılaması gerekebileceğini tahmin ettiklerini;
 - Her ay en az 100 milyon tıbbi maske ve eldiven;
 - 25 milyon adede kadar N95 solunum maskesi, önlük ve yüz siperi;
 - 2.5 milyona kadar tanı testleri;
 - Büyük miktarlarda oksijen konsantratörleri ve klinik bakım için diğer ekipmanlar göndermeleri gerekeceğini aktardığını;
- Bu malzemeleri dünya çapında taşımak için Dünya Gıda Programının, sekiz adet 747 uçağı, sekiz orta boy kargo uçağı ve birkaç küçük yolcu uçağı kullanacağını;
- Dünya Gıda Programının sadece malzemelerin depolanması ve taşınması maliyetlerini karşılamak için yaklaşık 280 milyon ABD Doları gerektiğini tahmin ettiğini; malzeme tedariki maliyetlerinin çok daha fazla olacağını;
- Tüm bağışçıları desteklemeye çağırıldıklarını belirtti. [Kaynak](#)

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC, COVID-19'un yayılmasını yavaşlatmak için yakın temasın sınırlandırılması önerileri ile önlemler alındıkça insanların yiyecek, ilaç satın alma ve bankacılık işlemleri gibi günlük temel ihtiyaçlarını nasıl karşılayacakları konusunda yeni zorluklarla ve sorularla karşı karşıya kalmakta olduğunu belirterek, bu hane halkı ihtiyaçlarını güvenli ve sağlıklı bir şekilde nasıl karşılanabileceği konusunda topluma yönelik tavsiyelerini güncelledi (10.04.2020). [Kaynak](#)
- “Sağlık Bakım Tesisleri Dışında İzole Edilen COVID-19’lu Bireylerin İzolasyonunun Sona Erdirilmesi Geçici Rehberi” güncellendi (10.04.2020). [Kaynak](#)
- Yaşlı ve kronik hastalıkları olan bireyleri kapsayan, sağlık tesisi olmayan, emeklilik dernekleri ve bağımsız yaşam tesisleri yöneticileri, işletmecileri, çalışanları, gönüllüleri, ziyaretçileri ve sakinlerine yönelik önerileri kapsayan “Emeklilik Dernekleri ve Bağımsız Yaşam Tesislerinde COVID-19’un Yayılmasını Önleme Geçici Rehberi”ni güncellendi (10.04.2020). [Kaynak](#)

- CDC, transit bakım çalışanları ve toplu taşıma operatörleri için kendilerini koruma önlemleri, hangi yüzeylerin nasıl temizlenmesi gerektiği, işverenlerin alması gereken önlemlere yönelik önerilerini güncelledi (10.04.2020). [Kaynak 1](#) [Kaynak 2](#) [Kaynak 3](#)

Birleşmiş Milletler

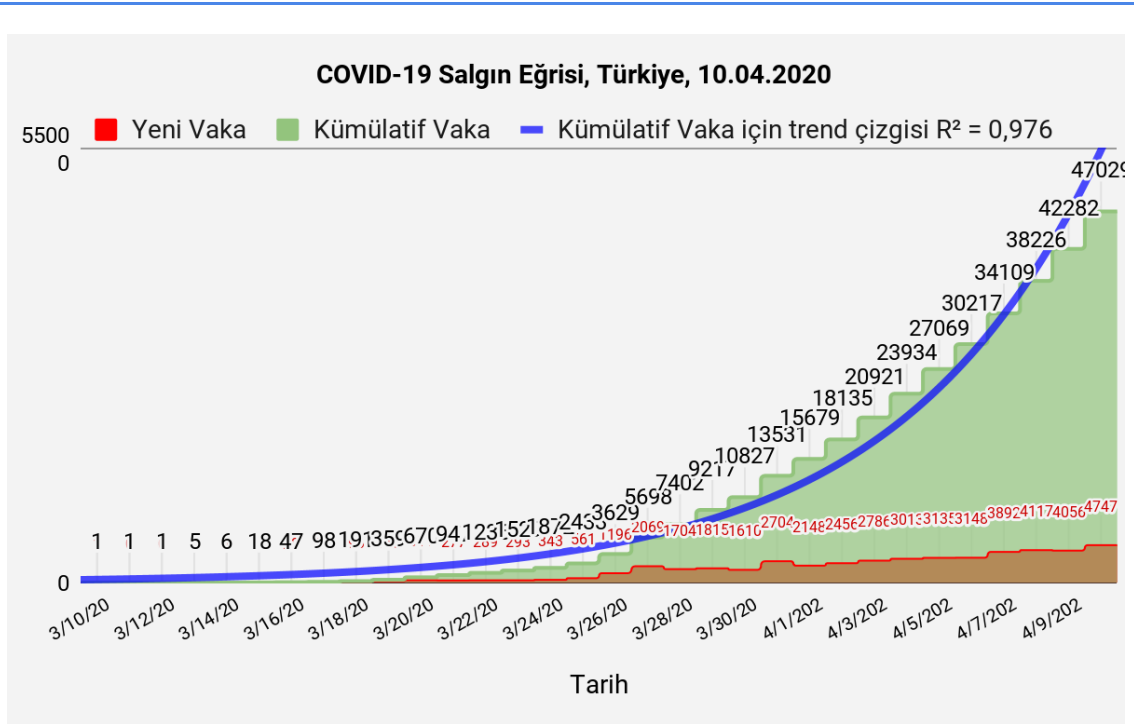
- Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UNWOMEN);
 - COVID-19'un kadın ve erkekleri sosyal ve ekonomik olarak farklı etkilediğini,
 - Salgın hastalıkların kadın ve kız çocuklarına yönelik mevcut eşitsizlikleri artırırken, kırılgan gruplara yönelik ayrımcılıkları daha görünür hale getirdiğini,
 - Salgın sebebiyle ailelerin evde kalmasının kadınların üstlendikleri ev ve bakım işini daha da artırdığını,
 - Uzaktan eğitim sistemine geçilmesiyle birçok çalışan anne ve babanın çocuk bakımı sorumluluğunun arttığını ve çocuk bakım işlerinin çoğunlukla kadınlara bırakıldığını,
 - Salgın sebebi ile ailelerin evde daha fazla birlikte vakit geçirmesinin sosyal ve ekonomik güvensizlikler ile gerginliklerin artmasına sebep olduğunu,
 - Buna bağlı olarak aile içi şiddet ve cinsel istismarın artış gösterdiğini,
 - Dış dünya ile kurulan dijital iletişimin, siber şiddetin artmasına ve özellikle genç kadınların daha fazla siber şiddete maruz kalmasına sebep olduğunu,
 - Kriz zamanlarında gelirlerini ilk kaybedenlerin güvencesiz çalışan kadınlar olduğunu,
 - Bu dönemlerde kadınların görünürlüğü ve karar alma süreçlerine katılımının büyük önem taşıdığını belirtti (02.04.2020). [Kaynak](#)
- Konuyla ilgili UNFPA tarafından yayımlanan “**Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet ile COVID-19’a Yönelik Önlem, Koruma ve Müdahale**” adlı teknik bilgi notu [burada](#)

Türkiye’den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
10/04/2020	30.864	15,38	4.747	47.029	98	1006	2,14

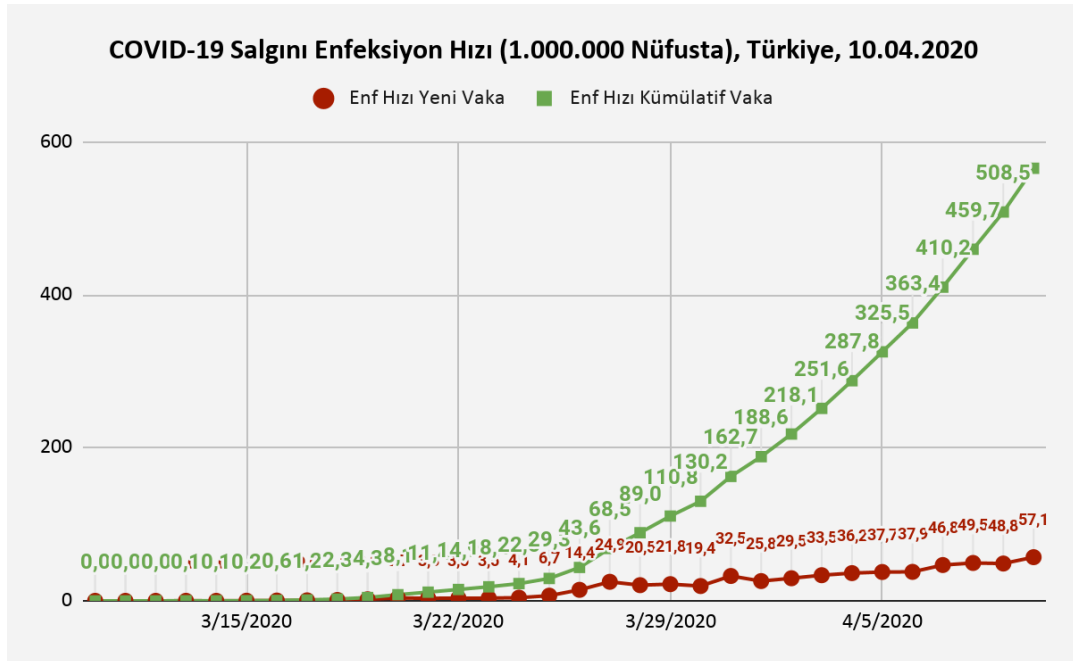
Pozitiflik % = $\frac{\text{Günlük Yeni Vaka Sayısı}}{\text{Günlük Test Sayısı}} \times 100$

Vaka-Fatalite Oranı % = $\frac{\text{Kümülatif Ölüm Sayısı}}{\text{Kümülatif Vaka Sayısı}} \times 100$ [Kaynak](#)

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (10.04.2020)

*Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir.

HASUDER tarafından hazırlanmıştır. (10.04.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = Günlük Yeni Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = Kümülatif Vaka Sayısı / TÜİK Türkiye Nüfusu x 1.000.000

**Bu grafik Sağlık Bakanlığı'nın duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.*

Cumhurbaşkanlığı

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin (Türk Konseyi) **"COVID-19 Salgını ile Mücadelede İşbirliği ve Dayanışma"** konulu olağanüstü video konferans zirvesine katıldı (10.04.2020). Zirvede:
 - Türk Konseyi'nin olağanüstü zirvesinin COVID-19 salgını ile mücadelede ülkeler arasındaki dayanışmayı perçinleyeceğini;
 - Salgın nedeniyle hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve hastalara da acil şifalar dilediğini;
 - Türkiye'nin virüsün yayılmaya başladığı ilk günden itibaren gerekli tedbirleri süratle hayata geçirdiğini, Sağlık Bakanlığı bünyesinde tesis edilen Bilim Kurulu'nun tavsiyeleri temelinde mücadelenin sürdürüldüğünü;
 - Salgının toplum psikolojisi üzerindeki etkilerini göz önüne alarak bu konuda değerlendirme ve önerilerde bulunacak ayrı bir mekanizma olarak da Toplum Bilimleri Kurulu'nu tesis ettiklerini;
 - Türkiye'nin son 17 yılda sağlık alanında yaptığı yatırımlar sayesinde salgına nispeten daha hazırlıklı yakalandığını;
 - Sağlık malzemelerinin üretimi ve tedariki konusunda şu ana kadar ciddi bir sıkıntı yaşanmadığını, Türkiye'nin kendi ihtiyaçlarını karşılamının yanı sıra tüm imkânlarını zorlayarak kardeşlerinin de yanında olmaya çalıştığını;
 - Salgının etkisiyle aynı zamanda küresel çapta bir sosyoekonomik krizle de karşı karşıya olduğumuzu;
 - Salgının önlenmesi amacıyla yolcu taşımacılığına kısıtlamalar getirildiğini ancak karşı taraf izin verdiği sürece hiçbir kargo seferini de aksatmadıklarını, bu çerçevede dost ülkelere de gerekli esnekliği göstermeleri beklediklerini;
 - Türkiye'nin salgın başladığından bu yana 64 ülkeden 25 binden fazla vatandaşının ülkeye geri dönüşlerini temin ettiğini;
 - Mücadeleyi sürdürürken, diğer taraftan da salgın sonrası dönem için hazırlık yapmamız gerektiğini, bu minvalde salgınla ilgili sorunlara çözüm üretmek, bilgi, tecrübe paylaşımında bulunmak, ayrıca salgın sonrası döneme dair stratejiler üretmek amacıyla ulusal kriz merkezleri arasında bir eşgüdüm işbirliği mekanizmasının ihdasını önerdiğini belirtti. [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB)

- Sn Bakan, Bilim Kurulu toplantısı sonrasında yaptığı açıklamada (10.04.2020):
 - Milletvekillerine **"sağlık çalışanlarına yönelik şiddet"** konusunda caydırıcı cezalar içeren yasa tasarısının *oybirliğiyle* kabul edilmesi çağrısı yaptı.
 - Türkiye'de doktor, hemşire, yardımcı personelden oluşan 1 milyon 61 bin 635 kişilik sağlık ordusuna güvenilmesi gerektiğini,
 - Türkiye'nin yoğun bakım kapasitesinde Avrupa'nın en avantajlı ülkesi olduğunu,
 - Hastane ve yatak kapasitesi açısından sorun olmadığını,
 - Test sayısı arttıkça, vakaların daha erken tespit edildiğini ve bunun riski kontrol altına alma gücünü artırdığını,
 - Test sayısının artmasıyla birlikte vaka sayısında artış görülürken; hastaneye yatış, YBÜ ve entübasyona ihtiyaç duyan hasta sayısındaki artış hızının ise azaldığını,
 - E-devlet üzerinden ve eczaneler aracılığıyla ücretsiz maske dağıtıldığını,
 - Yayınlanan genelgeyle **"COVID-19 vakalarıyla ilgilenen tüm sağlık personeline"** başhekim yetkisiyle ek ödeme yapılacağını belirtti.
 - Sorulan bir soru üzerine çocukluk çağı aşılarının önemine dikkat çekerek çocuğu aşıya götürmenin sokağa çıkma yasağı kapsamında olmadığını ifade etti. [Kaynak](#)

- “SB REÇETEM Uygulaması COVID-19 Yatan Hasta İlaç İstemi ve Ayaktan Reçetesi İşlemleri Kullanıcı Kılavuzu” yayımlandı (06.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. İçişleri Bakanlığı

- 10 Nisan 2020 tarihi saat 24:00'den 12.04.2020 tarihi saat 24:00 arasında **Büyükşehir statüsündeki 30 il ile Zonguldak il sınırları içinde bulunan tüm vatandaşların sokağa çıkmaları yasaklandı.**
 - Ekmek üretiminin yapıldığı fırın ve/veya unlu mamül ruhsatlı işyerleri,
 - Tüm sağlık ürünleri yapıldığı işyerleri,
 - Kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, eczaneler,
 - Zorunlu kamu hizmetlerinin sürdürülmesi için gerekli kamu kurum ve kuruluşları, (huzurevi, yaşlı bakım evi, rehabilitasyon merkezleri, acil çağrı merkezleri vb.)
 - Akaryakıt istasyonu ve veteriner klinikleri,
 - Doğalgaz, elektrik, petrol sektöründe stratejik olarak faaliyet yürüten büyük tesis ve işletmeler
 - PTT, Kargolar vb dağıtım şirketleri,
 - Hayvan barınak, çiftlik ve bakım merkezlerinin **açık kalacağı**;
 - TBMM çalışanları,
 - Kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanmasında görevli olanlar,
 - Acil çağrı merkezler çalışanları,
 - Birinci derece yakınlarının cenaze defin işlemlerini gerçekleştirecek ve katılacak olanlar,
 - Elektrik, su, doğalgaz, telekomünikasyon vb. kesintiye uğramaması gereken tedarik sistemlerinin sürdürülmesi ve arızalarının giderilmesinde görevli olanlar,
 - Ürün ve/veya malzemelerin naklinde lojistiğinde yurt içi ve dışı taşımacılık kapsamında görevli olanlar,
 - Gazete, radyo ve televizyon kuruluşlarında görevli olanlar,
 - Yaşlı bakımevi, huzurevi, rehabilitasyon merkezleri, çocuk evleri vb. sosyal koruma/bakım merkezleri çalışanları,
 - PTT, kargo ve su dağıtım şirketi çalışanları,
 - Demir çelik ve cam sektörü vb. sektörlerde faaliyet yürüten işyerlerinin, fırın, soğuk hava depoları gibi çalışması zorunlu bulunan,
 - Bozulma riski bulunan tarım ve hayvancılık ürünlerinin hasatında çalışacaklar,
 - Fırınlarda üretilen ekmeğin dağıtımında görevli olan araçlar ve çalışanlar ve
 - Kızılay koordinesinde kan ve plazma bağışı için randevusu olanların yasak için **istisna statüsünde** oldukları belirtildi. [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından;
 - “Yeni Tip Koronavirüsle Mücadele Kapsamında Çağrı Merkezlerinde Çalışanlara Yönelik Dikkat Edilecek Hususları İçeren Dokümanlar” yayımlandı (10.04.2020):
 - “COVID-19 ile etkin mücadele etmeye ilişkin yararlı bilgiler yer alan kontrol listesi [burada](#)
 - Konuyla ilgili broşür [burada](#)
 - “Yeni Koronavirüs Salgını İle Mücadele Kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Sıkça Sorulan Sorular ve Cevapları” ile ilgili bir doküman yayımlandı (10.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Adalet Bakanlığı

- Bakanlık; Bilim Kurulu tavsiyeleri doğrultusunda ceza infaz kurumlarında uygulanan COVID-19 tedbirlerini 30 Nisan'a kadar uzattı (10.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı/ T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

- Her iki bakanlığın ortak çalışmasıyla;
 - Hazineye ait kullanılmayan tarım arazilerinin çiftçilerin kullanımına açılacağı,
 - Hububat, baklagiller, yağlı tohumlar ve yem bitkileri gibi stratejik ürünlerimizin ekilmesinin sağlanacağı,
 - Kadınlara ve gençlere projede pozitif ayrımcılık tanınacağı,
 - COVID-19 ile mücadele kapsamında Hazineye ait tarım arazilerinin kiralandığı çiftçilerden alınacak Nisan, Mayıs ve Haziran aylarına ait kira ödemelerinin 6 ay süreyle ertelendiği,
 - TOKİ Başkanlığı ile DSI arasında imzalanan protokolle değişik illerde 25 adet sulama projesinin hayata geçirildiği belirtildi (10.04.2020). [Kaynak](#)

T.C. Milli Savunma Bakanlığı

- Bakanlık tarafından yapılan açıklamada;
 - Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve COVID-19 ile mücadelede kullanılacak sağlık malzemelerinin Türk Silahlı Kuvvetlerine ait uçakla İngiltere'ye ulaştırıldığı,
 - Sn. Cumhurbaşkanının İngiltere Başbakanı Boris Johnson'a hitaben yazdığı mektubun da yetkililere teslim edildiği belirtildi (10.04.2020). [Kaynak](#)

Ankara Tabip Odası (ATO)

- ATO Yönetim Kurulu “**Sağlık çalışanları için tarama testi neden durduruldu? 112 acil sağlık hizmeti için yanıt ve çözüm istiyoruz**” başlıklı basın bültenini yayınladı. Bültende;
 - COVID-19 pandemisi tüm dünyayı etkilediği gibi ülkemizde de etkisini giderek artırmakta olduğu,
 - Bu süreçte COVID-19 hastasıyla temas riski en yüksek grup olan sağlık çalışanları arasında 112 acil ekiplerinin de bulunduğu,
 - 5 Nisan 2020 tarihinden itibaren Ankara'da yüksek risk grubu olan sağlık çalışanlarına yönelik koronavirüs tarama testi (PCR) uygulamasının başlatıldığı, ancak daha sonraki tarihlerde bu uygulamanın durdurulduğu,
 - Sağlık çalışanları hasta olduklarında sağlıklı insan gücü kaybının yaşanacağını, bu durumun pandemiyle mücadeleyi sekteye uğratacağı; toplumsal yarar açısından pandemi sürecini iyi yönetmenin, ancak epidemiyolojik veriler ışığında hareket etmekle mümkün olabileceği belirtildi (10.04.2020). [Kaynak](#)
- ATO “**Güncel Pandemi Tedbirleri Kapsamında Hekimlerin İşten Ayrılma Hakkına Dair Hukuki Bilgi Notu**”nu paylaştı (10.04.2020). [Kaynak](#)

İzmir Tabip Odası

- İzmir Tabip Odası, İzmir Valiliğine COVID-19 Pandemisi İzmir İl Koordinasyon Kurulu ve İl Hıfzısıhha Meclisi çalışmalarına İzmir Tabip Odası'nın katılımının sağlanması talebini iletti. [Kaynak](#)

Türk Eczaneleri Birliği (TEB)

- Sağlık Bakanlığı tarafından İstanbul ve Ankara illerinde hizmet veren eczacılara yönelik olarak maske dağıtımının ne şekilde yapılacağına ilişkin bir video linki iletili (10.04.2020). [Kaynak](#)
- TEB Başkanı ve Genel Sekreterinin Sn. İçişleri Bakanı ile gerçekleştirdikleri görüşmede eczaneler, eczacılar ve eczane çalışanlarına yönelik talepler değerlendirildi (10.04.2020). [Kaynak](#)

Türk Toraks Derneği

- Dernek, bahar döneminde ortaya çıkan polen alerjisinin belirtilerini COVID-19'dan nasıl ayıracağını merak edenler için COVID-19 ile saman nezlesi arasındaki farkları açıklayan bir yazı yayımlandı (10.04.2020). Yazıya göre aradaki farklardan bazıları şunlardır:
 - COVID-19'da boğaz ağrısı, öksürük ve ateşin ön planda olup burun akıntısı ve aksırık genellikle görülmez. Saman nezlesinde ise burun tıkanıklığı ve hapşırma ön plandadır.
 - Saman nezlesi olan kişinin öyküsünde atopik dermatit, astım, alerjik rinokonjuntivit ile birliktelik sık olarak görülür.
 - COVID-19 ve saman nezlesinin tedavileri tamamıyla farklıdır.
 - Alerjik rinitin ve alerjik rinit tedavisinde kullanılan ilaçların COVID-19'u artırdığını gösteren herhangi bir çalışma yoktur; alerjik rinitli hastaların düzenli kullandıkları ilaçlarını kesmemeleri büyük önem taşımaktadır.
 - Saman nezlesi olmak ayrıca COVID-19 geçirmeye engel teşkil etmez; burun akıntısı, aksırık, burun tıkanıklığına boğaz ağrısı, ateş ve öksürük yakınmaları eklenirse maske takılarak sağlık kuruluşuna başvurulması gerekmektedir. [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği'nin (HASUDER) "Yeni Koronavirüs (COVID-19) Hastalığı Süreci ile İlgili Görüşleri - 4" basın ile paylaşılmıştır. [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Hilal Özcebe'nin "Kovid-19 ile mücadele sürecinde çocuklara sağlık için öneriler" adlı yazısı AA ajansında haber olarak yayınlandı [Okumak için](#)
- Prof. Dr. Çiğdem Çağlayan ve Prof.Dr. Ercüment Beyhun TRT Haber'in konuğu oldu. [İzlemek için](#)

Okuma Önerisi

İnfluenza-benzeri hastalık tanısı olan hastalarda SARS-CoV-2 tespiti

Wuhan'daki mevcut salgını daha iyi anlamak için, influenza benzeri hastalık (influenza-like illness-ILI) vakalarında (ani başlangıçlı 38 ° C'den yüksek ateş ve öksürük veya boğaz ağrısı olan) SARS-CoV-2 varlığının retrospektif olarak analiz edildiği araştırmada; ILI hastalarından rutin ulusal surveians programı kapsamında 6 Ekim 2019 ve 21 Ocak 2020 arasındaki 16 haftalık süreçte toplanan 640 boğaz sürüntüsü kantitatif PCR yöntemiyle tekrar analiz edilmiş. Mevsimsel influenzanın aktif olduğu (esas olarak A/H3 ve B/Victoria) bu dönemde toplanan örneklerin dokuzunda SARS-CoV-2 RNA tespit edilmiş. Bu hastaların temel demografik özelliklerinin COVID-19'lu hastalara ilişkin mevcut diğer raporlarla tutarlı olduğu, en erken vakanın başlangıç tarihinin 4 Ocak 2020 (salgının hastaneler tarafından bildirilmesinden bir hafta sonra) ve bu hastaların Wuhan'ın altı farklı bölgesinden gelmiş olmasının toplumsal yayılım için ek kanıt sağladığı belirtilmiş. Buna göre ILI'li lokal vakalar arasında SARS-CoV-2 vakalarının saptanması, toplumsal yayılımın Wuhan'da Ocak ayı başında başladığını göstermektedir. ILI kliniği hafif/orta tip COVID-19 ile örtüştüğü için ILI surveians verileri, yerel halkta SARS-CoV-2'nin erken yayılımıyla ilgili çok önemli bir kaynak sağlamıştır. Bu araştırmanın bulguları ışığında COVID-19 başlangıç tarihinin yanı sıra mevcut durumu da tam olarak ortaya çıkarmak için toplum çapında sistematik bir serolojik araştırmaya acilen ihtiyaç olduğu belirtilmiştir.

Kong, W. et al. SARS-CoV-2 detection in patients with influenza-like illness. Nat Microbiol (2020). <https://doi.org/10.1038/s41564-020-0713-1>

Çin, Wuhan' da COVID-19'lu Gebe Hastaların Klinik Özellikleri ve Obstetrik ve Neonatal Sonuçları: Retrospektif, Tek Merkezli, Tanımlayıcı Bir Çalışma

SARS-CoV-2 enfeksiyonu olduğu doğrulanan doğumu yaklaşan gebe kadınların epidemiyolojik, klinik, laboratuvar ve radyolojik özellikleri, tedavisi ile maternal ve fetal sonuçlarını tanımlamayı amaçlayan araştırmada, 1 Ocak'tan 8 Şubat 2020'ye kadar Huazhong Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Tongji Hastanesi'nde WHO geçici rehberine göre COVID-19 tanısı konan tüm gebe kadınlar çalışmaya dahil edilmiş. Araştırma bulgularına göre, geç gebelikte COVID-19 olan gebelerin klinik özelliklerinin gebe olmayan yetişkinlerle benzer olduğu, hamileliğin sonlarında enfekte olan gebe kadınların maternal, fetal ve neonatal sonuçlarının olumlu olduğu raporlanmış.

Yu, N. et al. *Clinical features and obstetric and neonatal outcomes of pregnant patients with COVID-19 in Wuhan, China: a retrospective, single-centre, descriptive study. The Lancet Infectious Diseases*, 2020. [https://doi.org/10.1016/S1473-3099\(20\)30176-6](https://doi.org/10.1016/S1473-3099(20)30176-6)

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Ayşe Gülsen Teker, Uzm. Dr. Duygu Kavuncuoğlu, Uzm. Dr. Musa Şahin, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver ve Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler tarafından hazırlanmıştır.*